

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47
fminpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

Åmot Frivilligsentral

Saksbehandler Trond Stensby

Vår ref. 2020/12629-8 432.4

Deres ref.

Dato 11.02.2021

Hemmeldalen NR - utbedring av stier - Åmot Vestfjell - Åmot frivilligsentral

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte 10.02.21, styresak 2/21 gjort slik vedtak:
«A.

Med hjemmel i naturmangfoldoven § 48 får Åmot frivilligsentral (på vegne av *DNT Åmot og Stor-Elvdal*) dispensasjon fra verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 3, pkt. 3 for utlegging av tråkkestener og treklopper slik det er søkt om i brev datert 13.11.20, e-post datert 14.01.21, og vist i figur 1 – 4 i saksframlegget.

Vilkår:

1. Til tråkkestener skal det brukes naturstein, typisk for området, men hentet utenfor naturreservatet..
2. Trekloppene skal lages av ubehandlet trevirke.
3. Trekloppene og tråkkestene skal legges ut og utformes slik at det ikke legges til rette for bruk av sykkel.
4. DNT Åmot og Stor-Elvdal skal føre årlig tilsyn med og vedlikehold av de utførte tiltakene. Ved manglende vedlikehold kan DNT Åmot og Stor-Elvdal pålegges å fjerne de utlagte kloppene på stien.
5. Søker må selv sørge for grunneiers tillatelse, og eventuelle tillatelser etter annet lovverk.
6. Forvaltningen skal ha tilsendt en kort rapport med bilder av tiltakene når de er ferdigstilt. Rapporten sendes til sfinpost@statsforvalteren.no, og merkes «arkivsak 20/12629»

B.

Med hjemmel i naturmangfoldoven § 48 får Åmot frivilligsentral dispensasjon fra verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 3, pkt. 4 for transport av materialer til bruk for gjennomføring av tiltakene i pkt. A.

Vilkår:

1. Til transporten skal det brukes leiekjører som er godkjent av Åmot kommune.
2. Dispensasjonen gjelder for inntil 40 turer vintersesongen 2021
3. Transporten skal følge korteste farbare skutertrase til de aktuelle punktene på stien.
4. Transporten kan skje fram til og med 15. april.
5. Tillatelsen må bringes med under transporten for eventuell kontroll.
6. Kjøring i verneområdene skal begrenses til det mest nødvendige, og all kjøring skal skje på en slik måte at man unngår skader på vegetasjon og unødvendig forstyrrelse

**Nasjonalpark
Naturreservat**

Dovre, Rondane
Flakktjøna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkintjønnin

Landskapsvernområde

Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

av dyrelivet. Påtreffes villrein under transporten, skal transporten avbrytes til villreinen har trekt ut av området.

7. Statens naturoppsyn v/ Runa Skyrud skal varsles i forkant av hver transport (tlf. 950 77 606).
8. Vedlagt kjørebok må medbringes under transporten og fylles ut i henhold til veiledningen. Kjørebok skal sendes inn til forvaltningsmyndigheten senest 1. mai hvert år for gjennomsyn. Kjørebok sendes til fmoppo@statsforvalteren.no.
9. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare gjelder i forhold til verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat, og ikke i forhold til motorferdselloven med tilhørende forskrifter. Kommunen har ansvar for behandling etter motorferdselloven. Tiltakshaver har selv ansvar for innhenting av samtykke fra berørte grunneiere.»

Utskriften av saken følger vedlagt.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Trond Stensby
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:
1 Kjørebok mal

Kopi til:

Eirin Berge

Åmot kommune

Runa Skyrud

Statsforvalteren i Innlandet

Jesper Engel

(jesper.engel@amot.kommune.no)

Villreinnemnda for Rondane og
Sølnkletten

Torget 1

Postboks 987

c/o Fylkesmannen i Oppland,
boks 987

2450 RENA

2604 LILLEHAMMER

2604 LILLEHAMMER

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2020/12629-3

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 27.11.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	2/2021	10.02.2021

Hemmeldalen NR - utbedring av stier - Åmot Vestfjell - Åmot frivilligsentral

Innstilling fra forvalter

A.

Med hjemmel i naturmangfoldoven § 48 får Åmot frivilligsentral (på vegne av *DNT Åmot og Stor-Elvdal*) dispensasjon fra verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 3, pkt. 3 for utlegging av tråkkesteiner og treklopper slik det er søkt om i brev datert 13.11.20, e-post datert 14.01.21, og vist i figur 1 – 4 i saksframlegget.

Vilkår:

1. Til tråkkesteiner skal det brukes naturstein, typisk for området, men hentet utenfor naturreservatet..
2. Trekloppene skal lages av ubehandlet trevirke.
3. Trekloppene og tråkkesteinene skal legges ut og utformes slik at det ikke legges til rette for bruk av sykkel.
4. DNT Åmot og Stor-Elvdal skal føre årlig tilsyn med og vedlikehold av de utførte tiltakene. Ved manglende vedlikehold kan DNT Åmot og Stor-Elvdal pålegges å fjerne de utlagte kloppene på stien.
5. Søker må selv sørge for grunneiers tillatelse, og eventuelle tillatelser etter annet lovverk.
6. Forvaltningen skal ha tilsendt en kort rapport med bilder av tiltakene når de er ferdigstilt. Rapporten sendes til sfinpost@statsforvalteren.no, og merkes «arkivsak 20/12629»

B.

Med hjemmel i naturmangfoldoven § 48 får Åmot frivilligsentral dispensasjon fra verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 3, pkt. 4 for transport av materialer til bruk for gjennomføring av tiltakene i pkt. A.

Vilkår:

1. Til transporten skal det brukes leiekjører som er godkjent av Åmot kommune.
2. Dispensasjonen gjelder for inntil 40 turer vintersesongen 2021
3. Transporten skal følge korteste farbare skutertrase til de aktuelle punktene på stien.
4. Transporten kan skje fram til og med 15. april.
5. Tillatelsen må bringes med under transporten for eventuell kontroll.
6. Kjøring i verneområdene skal begrenses til det mest nødvendige, og all kjøring skal skje på en slik måte at man unngår skader på vegetasjon og unødvendig forstyrrelse

av dyrelivet. Påtreffes villrein under transporten, skal transporten avbrytes til villreinen har trekt ut av området.

7. Statens naturoppsyn v/ Runa Skyrud skal varsles i forkant av hver transport (tlf. 950 77 606).
8. Vedlagt kjørebok må medbringes under transporten og fylles ut i henhold til veiledningen. Kjørebok skal sendes inn til forvaltningsmyndigheten senest 1. mai hvert år for gjennomsyn. Kjørebok sendes til fmoppost@statsforvalteren.no.
9. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare gjelder i forhold til verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat, og ikke i forhold til motorferdselloven med tilhørende forskrifter. Kommunen har ansvar for behandling etter motorferdselloven. Tiltakshaver har selv ansvar for innhenting av samtykke fra berørte grunneiere

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 10.02.2021

Enstemmig vedtatt som innstillingen.

Vedtak

A.

Med hjemmel i naturmangfoldoven § 48 får Åmot frivilligsentral (på vegne av *DNT Åmot og Stor-Elvdal*) dispensasjon fra verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 3, pkt. 3 for utlegging av tråkkestener og treklopper slik det er søkt om i brev datert 13.11.20, e-post datert 14.01.21, og vist i figur 1 – 4 i saksframlegget.

Vilkår:

7. Til tråkkestener skal det brukes naturstein, typisk for området, men hentet utenfor naturreservatet..
8. Trekloppene skal lages av ubehandlet trevirke.
9. Trekloppene og tråkkestene skal legges ut og utformes slik at det ikke legges til rette for bruk av sykkel.
10. DNT Åmot og Stor-Elvdal skal føre årlig tilsyn med og vedlikehold av de utførte tiltakene. Ved manglende vedlikehold kan DNT Åmot og Stor-Elvdal pålegges å fjerne de utlagte kloppene på stien.
11. Søker må selv sørge for grunneiers tillatelse, og eventuelle tillatelser etter annet lovverk.
12. Forvaltningen skal ha tilsendt en kort rapport med bilder av tiltakene når de er ferdigstilt. Rapporten sendes til sfinpost@statsforvalteren.no, og merkes «arkivsak 20/12629»

B.

Med hjemmel i naturmangfoldoven § 48 får Åmot frivilligsentral dispensasjon fra verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 3, pkt. 4 for transport av materialer til bruk for gjennomføring av tiltakene i pkt. A.

Vilkår:

10. Til transporten skal det brukes leiekjører som er godkjent av Åmot kommune.
11. Dispensasjonen gjelder for inntil 40 turer vintersesongen 2021
12. Transporten skal følge korteste farbare skutertrase til de aktuelle punktene på stien.

13. Transporten kan skje fram til og med 15. april.
14. Tillatelsen må bringes med under transporten for eventuell kontroll.
15. Kjøring i verneområdene skal begrenses til det mest nødvendige, og all kjøring skal skje på en slik måte at man unngår skader på vegetasjon og unødvendig forstyrrelse av dyrelivet. Påtreffes villrein under transporten, skal transporten avbrytes til villreinen har trekt ut av området.
16. Statens naturoppsyn v/ Runa Skyrud skal varsles i forkant av hver transport (tlf. 950 77 606).
17. Vedlagt kjørebok må medbringes under transporten og fylles ut i henhold til veiledningen. Kjørebok skal sendes inn til forvaltningsmyndigheten senest 1. mai hvert år for gjennomsyn. Kjørebok sendes til fmoppo@statsforvalteren.no.
18. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare gjelder i forhold til verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat, og ikke i forhold til motorferdselloven med tilhørende forskrifter. Kommunen har ansvar for behandling etter motorferdselloven. Tiltakshaver har selv ansvar for innhenting av samtykke fra berørte grunneiere

Dokumenter i saken

Søknad fra Åmot frivilligsentral, datert 13.11.20.

Tilleggsinformasjon, Åmot frivilligsentral, 14.01.21.

Saksopplysninger

Åmot frivilligsentral har i brev datert 13.11.20 sendt **slik søknad**:

«Åmot Frivilligsentral har ei gruppe med frivillige som vedlikeholder turistforeningsstier i Åmot Vestfjell. Dette er en dugnadsjobb frivillige gjør for DNT Åmot og Stor-Elvdal.

Turistforeningens stier er gamle ferdselsstier som ble merket og registrert som T-stier i 1996. Et par steder innenfor Hemmeldalen Naturreservat er det ønskelig å legge klopper og stener for at fremkommeligheten skal bli litt bedre. Vi søker derfor om tillatelse til å utføre dette, med håp om å kunne starte til våren. Se vedlagte søknad.»

Søknad:

«Bakgrunn

Stier som i dag er merket i Åmot Vestfjell går innen- og utenfor Hemmeldalen Naturreservat. Bruken av og standarden på stiene, varier en god del. En av stiene som er relativt mye brukt er stien som går over Dølfjellet til Dambua. Denne går delvis i svært våt myr, noe som medfører at de som bruker stien går utenfor stitråkket. Dette gjør at stien utvides og at avtrykket i naturen øker i området. For å unngå unødig slitasje i naturen kan det gjøres noen enkle tiltak som vil kunne avhjelpe dette.

Drøfting

Det er 2 steder hvor det er ønskelig å gjøre noen enkle tiltak. Tiltakene skal sikre at stiene i større grad benyttes av fotturister, og dermed redusere skader på naturen utenfor stien. En forbedring av stien med en "klopp" slik vi kjenner det fra andre steder vil avhjelpe problemet, men kan medføre at syklistar tar i bruk stien i større grad.

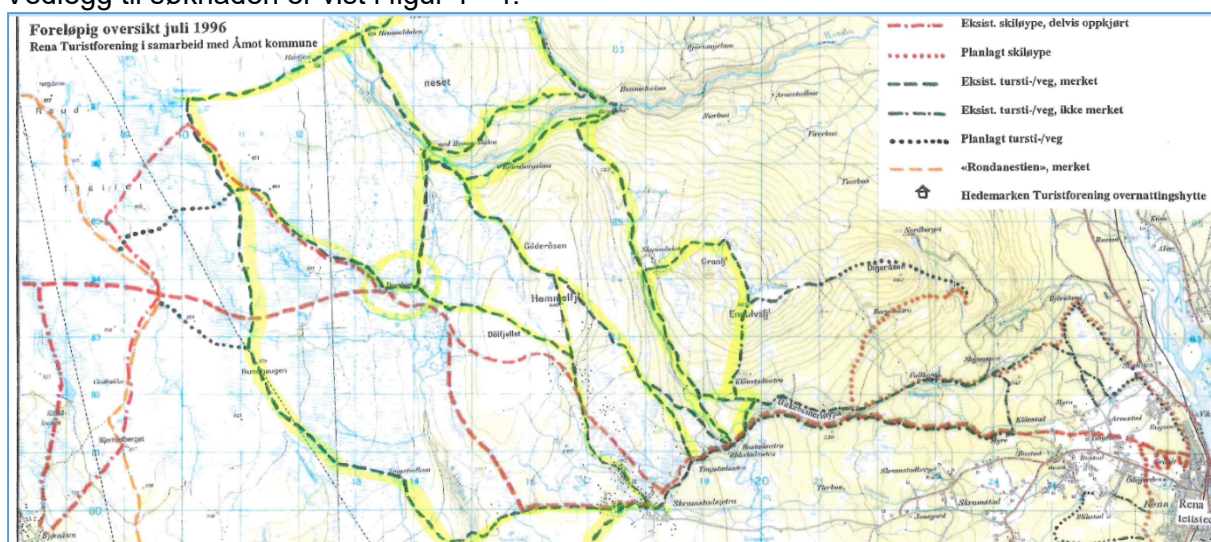
På den østligste myren er det mulig å legge ut steiner slik at det er mulig å gå/hoppe, men ikke sykle. Strekningen det her snakkes om er i ca. 20 – 30 m. Stein for å gjøre dette finnes ikke i området.

På den vestligste myren er dette ikke mulig. Der er det for vått! Her vil det kunne være mulig å legge 2 trestokker ved siden av hverandre, feste de sammen med planker som har en avstand som ikke gjør det mulig å sykle over. Lengden på dette området er ca. 100 m. Se bilde som ligger med som vedlegg. Trær som kan benyttes finnes ikke i området. Arbeidet vil kreve at det fraktes inn stein og trestokker ved bruk av snøskuter, noe som må gjøres i vinterhalvåret.

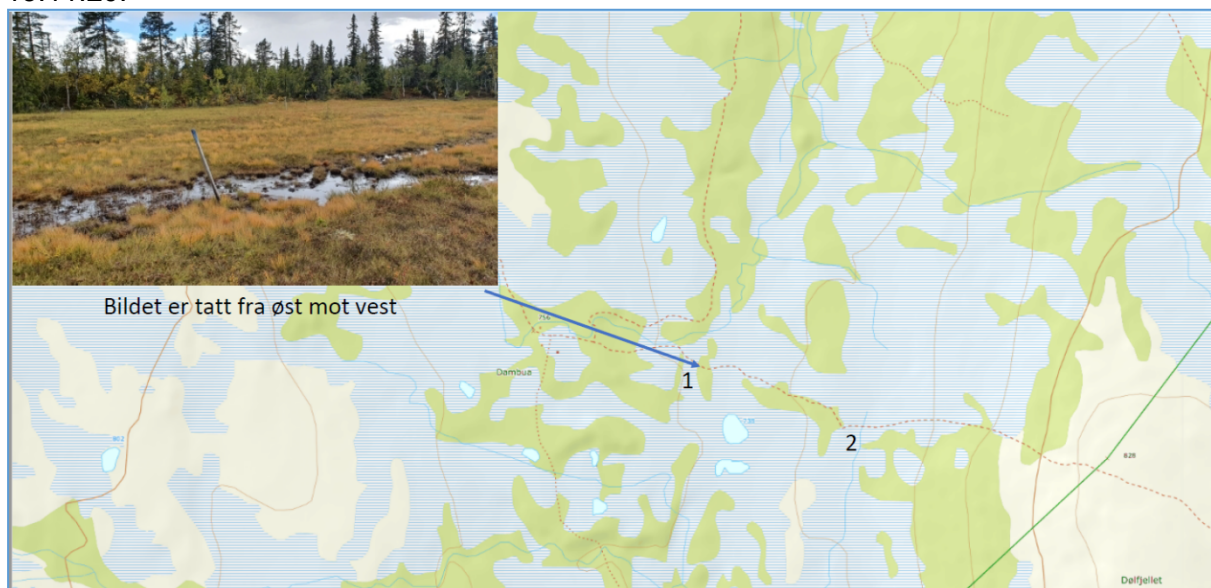
Konklusjon

Åmot Frivilligsentral søker om å få utbedre nevnte sti som ligger innenfor verneområdet, for å redusere skader utenfor etablert sti på strekningen Dølfjellet - Dambua. Arbeidet planlegges å gjøres sommer 2021, og materialer for arbeidet må fraktes inn vinter 2020/-21.»

Vedlegg til søknaden er vist i figur 1 - 4.

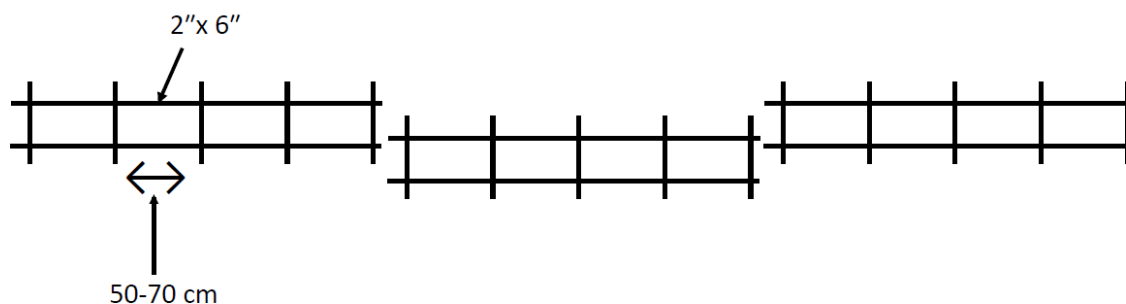

Figur 1. Kartutsnitt område for tiltak - vedlegg til søknad fra Åmot frivilligsentral, datert 13.11.20.

Figur 2. Kartutsnitt og foto som viser steder for gjennomføring av tiltak - vedlegg til søknad fra Åmot frivilligsentral, datert 13.11.20.

Mulig utforming klopp myr 1

- Åpning mellom trinnene reduserer muligheten for å sykle
- Sideforskyvning av «stiger» vil redusere mulighetene for å sykle
- 2"x 6" trengs for å sikre at «stigene» ikke synker i myra
- Lengde på «stigeklopp» 80 – 100 m

Figur 3. Prinsskisse – utforming klopp myr 1 (jf. figur 2) - vedlegg til søknad frå Åmot frivilligsentral, datert 13.11.20.

Mulig utforming av klopp 2

- Lengde på «steinklopp» ca 30-40 m
- Spredte steiner vil redusere muligheten for å bruke sykkel

Figur 4. Prinsskisse – utforming klopp myr 2 (jf. figur 2) - vedlegg til søknad frå Åmot frivilligsentral, datert 13.11.20.

Åmot frivilligsentral har i e-post, 14.01.21, opplyst:

«Vi antar vi kan komme til å trenge nærmere 40 turer med snøskuter.»

Tidligere korrespondanse om saken

Sekretariatet har tidligere hatt følgende dialog med Åmot frivilligsentral.

20.02.20, e-post fra Åmot frivilligsentral

«Hei

Jeg har vært i kontakt med deg tidligere, angående DNT Åmot og Stor-Elvdal sine turiststier i Åmot Vestfjell.

I følge grensa til Hemmeldalen Naturreservat, ligger mange av stiene innenfor reservatet.

Det er et parti som er klopplagt for mange år siden, som trenger oppgradering.

Slik vi tolker retningslinjene (se under), kan vi vedlikeholde /oppgradere disse. Kan du bekrefte at det stemmer?

Kan vi klopplagge partier hvor vi er usikre på om det har vært klopplagt tidligere?

Sender med kopi av retningslinjer, hvor blant annet dette står:

«Ordinært vedlikehold av merkede stier, jf. kart, bruer, klopper og skilt kan gjøres uten at det må søkes om tillatelse til dette».

Se under!

Sender med kartet som viser stien/stier hvor klopplagging er ønskelig. Se vedlegg.

Flott om vi får rask tilbakemelding

20.02.20

Hentet fra:

Forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat i Stor-Elvdal, Åmot, Hamar og Ringsaker kommuner, Hedmark fylke 2 Forord Hemmeldalen naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon av 24. november

Retningslinjer

- Retten til fri ferdsel i utmark (allmannsretten) gjelder innenfor Hemmeldalen naturreservat.

All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt.

- Det vil være en restriktiv holdning til planer om tilretteleggingstiltak for friluftslivet, eksempelvis merking av nye stier og løyper.

- Enkel merking for å kanalisere ferdsel for å unngå unødig terrengslitasje eller forstyrrelser av dyrelivet kan vurderes.

- Organisert ferdsel til fots eller på ski kan gjennomføres uten at det må søkes spesielt om dette, forutsatt at aktivitetene kan gjennomføres uten at naturmiljøet blir skadelidende.

- Det er søknadsplikt for annen organisert ferdsel. Konkrete søknader vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle. I denne vurderingen vil mulige forstyrrelser av dyrelivet og uheldig terrengslitasje bli tillagt vekt.

- Med unntak av traktorslepet til Søkkundsetra er det ikke pekt ut spesielle traseer der sykling kan foregå uhindret. Planer om sykling langs andre traseer må omsøkes.

- Organiserte rideturer krever spesiell tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Det er ikke pekt ut spesielle traseer for slik aktivitet.

- Verneforskriften er ikke til hinder for uorganisert ridning.

- **Ordinært vedlikehold av merkede stier, jf. kart, bruer, klopper og skilt kan gjøres uten at det må søkes om tillatelse til dette.**

Vedlikehold omfatter også den aller nødvendigste rydding av vegetasjon i stitraseene for å sikre en rimelig grad av framkommelighet. Tiltak Det er viktig å ha oversikt over omfanget og utviklingen av ferdselen i Hemmeldalen»

24.02.20, e-post fra sekretariatet

«Ja jeg husker at vi hadde en telefonsamtale og at jeg sendte en epost.

Ser på eposten under at dere har satt dere inn i verneforskrift og forvaltningsplan for Hemmeldalen, det er bra!

Men – vedlikehold er ikke det samme som oppgradering. En oppgradering vil som regel medføre at det blir standardheving og ordinært/vanlig vedlikehold er ikke ment å skulle medføre standardheving. En sti hvor for eksempel kloppegginga oppgraderes (flere klopper enn tidligere, lagt tettere, ny type material osv) kan også medføre at stien blir brukt til andre aktiviteter enn ferdsel til fots, for eksempel sykling, og det er ikke tillatt på stier i Hemmedalen naturreservat med bakgrunn i uheldig slitasje og forstyrrelser (sykling kun tillatt helt i nord langs et traktorslep).

Ordinært vedlikehold vil derfor innebære å holde merkinga/kloppegginga på samme nivå som den var tidligere. Det vil si at vedlikehold forutsetter noe eksisterende (eksempel på ordinært vedlikehold vil være merking av slitt maling og utbytting av klopper som er ødelagt med samme type kloppe materiale og størrelser, erstatning av bru-komponenter som er råtne med tilsvarende material og komponent osv). Det er vanlig å ta utgangspunkt i slik det var på vernetidspunktet, og dere må være sikre på at dere ikke gjennomfører nye tiltak, men vedlikeholder eksisterende. Nye tiltak må omsøkes.

Adgangen til vedlikehold av merkede stier er kun knyttet til traseene som er vist i figur 6 på s 33 i forvaltningsplanen for Hemmeldalen naturreservat. Ut fra det kartet med avmerking du har lagt ved i eposten din, inngår den traseen du har avmerket blant de stiene der eksisterende merking og kloppegging kan vedlikeholdes. Dersom vedlikeholdet krever motorisert transport (av materialer) må denne transporten omsøkes.

I motsetning til for eksempel Rondane nasjonalpark er friluftsliv ikke nevnt i formålsparagrafen i verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat. Dette betyr blant annet at det ikke ligger noe incitament i formålet med opprettelsen av verneområdet for ytterligere tilrettelegging for bruk i friluftssammenheng (jf forvaltningsplanen s 29 nederst på siden).

Generelt vil det antakeligvis være kurant å gi en tillatelse til kloppegging av nye deler av stier som er godkjente (jf figur 6) og som ikke har vært klopplagt tidligere, men det må omsøkes. Kloppegging kan jo også bidra til å ivareta vegetasjon og hindre terrengslitasje. Det kan bli satt vilkår om materialbruk (impregnert materiale er vi ofte litt skeptiske til ved nye tiltak) ev. andre vilkår.

Jeg har tatt en henvendelse til de som tidligere var forvaltningsmyndighet for Hemmeldalen naturreservat (tidligere fylkesmannen i Hedmark) for å høre nærmere om de har kunnskap om hvilke traseer som har vært klopplagt tidligere. Men ettersom du ønsket et raskt svar er det dette jeg kan gi deg foreløpig.

Hører fra deg om det er noe mer eller om det var noe som var uklart.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

I brev av 15. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Verneformål – forskrift

§ 2 Formål

Formålet med fredningen er å ta vare på:

- et stort og tilnærmet urørt naturområde og dets landskapsformer,
- biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser,
- sentrale leveområder for villrein,
- våtmarksområder med et rikt fugleliv,
- et myrlandskap med stor variasjon i myrtyper.

§ 3 Vernebestemmelser

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde trær og busker, er fredet mot skade og ødeleggelse. Planting, såing og innføring av nye plantearter er forbudt.
- ...
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet som ...bygging av bruer eller klopper, oppsetting av skilt, merking av stier eller løyper o.l., Opplistingen er ikke uttømmende.
4. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt. Lavtflyging under 300 meter er forbudt.
5. Bestemmelsene i denne forskriften er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Annen ikke-motorisert organisert ferdsel kan skje etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, jf. § 8.
6. Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på traseer utpekt i forvaltningsplan etter § 7.

§ 4 Generelle unntak

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for:

- ...
10. Vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger, herunder bygninger, jakttårn, gjerder, sankekveer, bruer, klopper, merkede stier, skilt o.l. Vedlikehold skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk. Vedlikehold omfatter ikke kjørespor eller traktorsleper, eller ombygging eller utvidelse av bygninger.

§ 5.Eventuelle unntak etter søknad

Forvaltningsmyndigheten, jf. § 8, kan etter søknad gi tillatelse til:

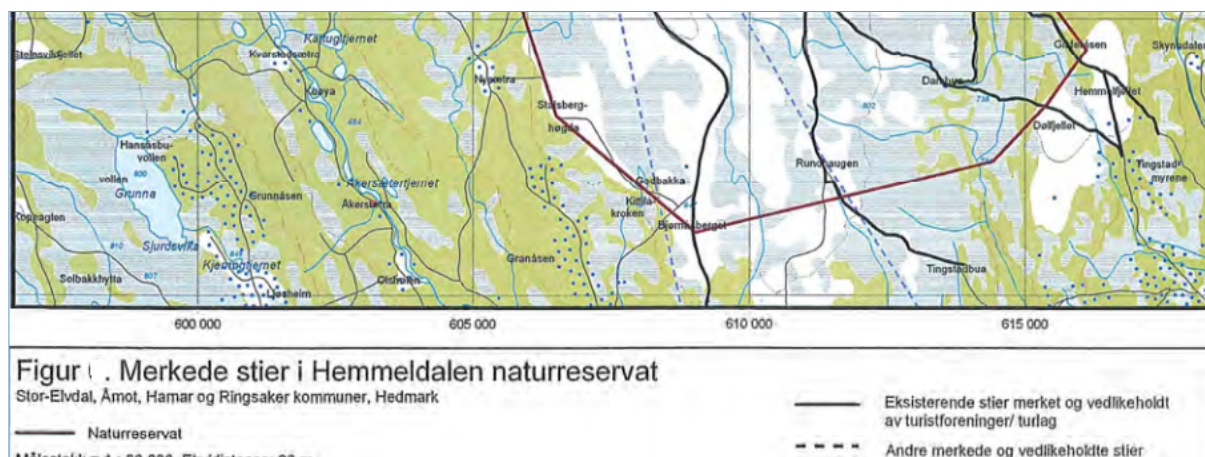
- ...
6. Nødvendig motorisert ferdsel på snødekt mark til setre, hytter og buer for transport av materialer, ved, utstyr m.m.

Forvaltningsplan

s. 20:

Vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger, herunder bygninger, gjerder, sankekvevr, bruer og klopper, jf. verneforskriftens § 4 punkt 10

Vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger, herunder bygninger, gjerder, sankekvever, bruer og klopper, jf. verneforskriftens § 4 punkt 10 Vedlikehold av anlegg og innretninger knyttet til beitebruken (bygninger, gjerder, sankekvever, bruer, klopper etc.) for å opprettholde eksisterende standard er tillatt uten at det må søkes spesielt om dette. Ønsker/planer om nye gjerder, bruer osv. må behandles etter dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften, dvs. at det må søkes forvaltningsmyndigheten om tillatelse. (Se også figur 5)

Figur 5. Utsnitt fra Forvaltningsplan for Hemmeldalen – merkede stier

s. 35:

Mål

- Omfanget av motorferdsel i Hemmeldalen naturreservat skal holdes så lite som mulig og begrenses til det absolutt nødvendige.
- Mest mulig av nødvendig nyttetransport skal forsøkes utført på vinterføre. Aktiviteter som krever motorisert transport må derfor planlegges ut fra dette overordnede målet.
- Motorisert ferdseil til lands og til vanns er forbudt. Lavtflyging under 300 meter er forbudt, jf. verneforskriftens § 3 punkt 4.

Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt. Lavtflyging under 300 meter er forbudt, jf. verneforskriftens § 3 punkt 4. Naturreservat er den strengeste verneformen med hjemmel i naturmangfoldloven. Denne verneformen brukes for å sikre urørt eller tilnærmet urørt natur eller en spesiell naturtype som det er knyttet internasjonale, nasjonale eller regionale verneverdier til.

s. 36:

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- Nødvendig motoriseret færdsel på snødekt mark til setrer, hytter og buer for transport av materialer, ved, utstyr m.m. jf. verneforskriftens § 5 punkt 6.

Til sammen er det et betydelig antall bygninger i naturreservatet som holdes godt i hevd, har en relativt høy bruksfrekvens og som ikke er tilgjengelige fra bilvei. Bruken av bygningene

genererer behov for regelmessig transport av ved, utstyr, vedlikeholdsmaterialer m.m. Det er ønskelig at mest mulig av slik nødvendig nyttetransport skjer med snøskuter på frossen og godt snødekt mark av hensyn til faren for terrengslitasje ved motorferdsel på barmark.

Naturmangfoldloven

§ 48

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Søker har ikke krav på å få dispensasjon selv om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet

§§ 8 - 12

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen (og naturmangfoldloven § 48) må søknaden også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden

Vurdering

Tiltakene på stien er nye og såpass omfattende at de ikke kan dekkes av bestemmelsene i verneforskriften om vedlikehold av stier. Tilsvarende er det heller ikke hjemmel i verneforskriften for den omsøkte transporten med snøskuter. Nasjonalparkforvalteren legger derfor til grunn at både de omsøkte tiltakene på stien til Dambua, og motorferdselen må behandles etter naturmangfoldloven § 48.

For å kunne vurdere å gi dispensasjon, må to vilkår være oppfylt etter loven:

- Tiltaket må ikke være i strid med verneformålet
- Tiltaket må ikke påvirke verneverdien i nevneverdig grad.

Friluftsliv er ikke nevnt som en del av verneformålet for Hemmeldalen naturreservat. Nasjonalparkforvalteren legger til grunn at stier og ferdsel i naturreservatet i noen grad var etablert på vernetidspunktet, og er akseptert videreført bl.a. i forvaltningsplanen. Merkede stier er vist på kart som en del av forvaltningsplanen, og det er åpnet for vedlikehold av disse. Sett i en slik sammenheng er de omsøkte tiltakene ikke i strid med verneformålet.

Søker har gjennom bilder og omtale vist at bruken av stien påvirker landskapet i myrområdene negativt, med slitasje og etablering av parallelle stiløp. De omsøkte tiltakene

vil forebygge slike skader, og være med på å ivareta verneverdiene knyttet til de berørte myrområdene.

Utlekking av tråkkesteiner og klopper er fremmedelement i naturreservatet, men brukt i et begrenset omfang, vil det likevel ikke ha nevneverdige påvirkning på verneverdiene. Slike tiltak har etter hvert blitt vanlig å gjennomføre for å forebygge terrengskader, også i verneområder. I våre områder er slike tiltak kjent bl.a. fra Rondane nasjonalpark, og Jotunheimen nasjonalpark. Tiltakene er planlagt utformet slik at de ikke medfører en standardheving, som f.eks. legger til rette for terrengsykling.

Den omsøkte motorferdselen er nødvendig for å få gjennomført tiltaket. Det er søkt om et stort antall turer, som vil medføre støy og forstyrrelser i naturreservatet. Motorferdselen vil likevel ha et begrenset omfang, siden den ikke er et tiltak som skal gjentas over flere år. Ved å bruke en trase for transporten, vil støy og forstyrrelse bli begrenset til dette området.

Søknaden må vurderes etter miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølknkletten. NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området (naturmangfoldloven § 8).

Kunnskapsgrunnlaget, sammen med tiltakenes art og omfang, gir ikke grunn til å ta vare før-var-hensyn. De omsøkte tiltakene vil ha et begrenset omfang i tid og rom. De vurderes derfor å ha liten betydning for den samlede belastning på økosystemet i naturreservatet.

Snøskutertransporten vil også skje på en tid av året, da det vanligvis ikke er villrein i området. Det må settes vilkår om snøskutertransporten må skje før 15.april.

(naturmangfoldloven § 10)

Utover støy og forstyrrelse, er bruk av snøskuter en transportform som etterlater få eller ingen spor i landskapet. Transport på barmark vil ha store negative konsekvenser med fare for terrengskader. Bruk av helikopter kunne vært et alternativ, men kan ha høy kostnad vurdert mot miljøfordelene. I parrings- og yngletiden vil helikopter kunne medføre større lokal forstyrrelse enn bruk av snøskuter vinterstid. (naturmangfoldloven § 12). 40 skuterturer er mye, men tilsvarende antall skuterturer har blitt gitt i forbindelse med andre tiltak/aktiviteter i Hemmeldalen.

Tråkkesteinene bør være av naturstein, typisk for området, for god tilpassing til landskapet. Trekloppene bør være av ubehandlet trevirke, slik at det ikke lekker fremmede kjemiske forbindelser til naturreservatet.

Søknaden vil kunne gi presedensvirkning, da en ikke kan se bort fra lignende behov for tiltak andre steder i Hemmeldalen naturreservat. Slike «punkttiltak» vil likevel ha liten påvirkning på verneverdiene i naturreservatet.

Konklusjon

Det kan gis dispensasjon for gjennomføring av de omsøkte tiltakene og snøskutertransporten.